

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: СТІЙКІСТЬ, ІНКЛЮЗІЯ ТА КРЕАТИВНІСТЬ

Модуль 1: Сучасний стан соціального підприємництва в ЄС.

Викладач: Володимир Петрович Волков, доктор технічних наук, професор
Кафедра: підприємництва, менеджменту організацій та логістики, 6 корпус., ауд. 415
E-mail: volkovvp49@gmail.com,
Телефон: +380504526751
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення) Viber.

Викладач: Анна Василівна Переверзева, доктор економічних наук, професор
Кафедра: міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму, корпус.5, ауд.119
E-mail: annapereverzeva069@gmail.com
Телефон: +380994185313
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Модуль 2. Роль інтелектуального капіталу для забезпечення креативності, інклюзивності та стійкості соціального підприємництва: досвід країн ЄС.

Викладач: Анна Василівна Переверзева, доктор економічних наук, професор
Кафедра: міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму, корпус.5, ауд.119
E-mail: annapereverzeva069@gmail.com
Телефон: +380994185313
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Викладач: Євгеній Костянтинівич Мержинський, кандидат економічних наук, доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
Кафедра: інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
E-mail: merginskiy@gmail.com
Телефон: +380501087009 (Telegram, Viber)
Інші засоби зв'язку: Moodle

Модуль 3. Європейський бізнес-моделі соціального молодіжного підприємництва

Викладач: Наталя Сергіївна Венгерська, кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму, корпус.5, ауд.119
Кафедра: міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму, корпус.5, ауд.119
E-mail: nataljavengerskaja@gmail.com
Телефон: +380999499904 (Telegram)
Інші засоби зв'язку: Moodle

Викладач: Євгеній Костянтинівич Мержинський, кандидат економічних наук, доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
Кафедра: інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
E-mail: merginskiy@gmail.com

Телефон: +380501087009 (Telegram, Viber)
Інші засоби зв'язку: Moodle

Модуль 4. Медіаграмотність для соціального підприємництва

Викладач: Анна Василівна Переверзева, доктор економічних наук, професор
Кафедра: міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму, корп.5, ауд.119
E-mail: annapereverzeva069@gmail.com
Телефон: +380994185313
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Викладач: Ірина Миколаївна Бакаленко, кандидат педагогічних наук
Кафедра: української літератури
E-mail: irinabakalenko1970@gmail.com
Телефон: +380662388531
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Викладач: Ольга Миколаївна Ротко, аспірантка
Кафедра: психології
E-mail: olichka.rotko@gmail.com
Телефон: +380683181790
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти	бакалавр, магістр					
Статус дисципліни	Вибіркова					
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2023-2024	Рік навчання	Тижні	16
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів			Лекційні заняття 18 годин Практичні заняття 32 години Самостійна робота 40 годин	
Вид контролю	Залік					
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15067					
Консультації:	Консультації за попередньою домовленістю, дистанційно.					

ОПИС КУРСУ

Інноваційний, міждисциплінарний курс «Європейські практики соціального підприємництва: стійкість, інклюзія та креативність» поєднує сучасні європейські тренди, а саме стійкість, інклюзивність та креативність щодо вирішення складних соціально-економічних проблем за допомогою інноваційних бізнес-моделей.

*Курс передбачає міждисциплінарний підхід, який поєднує теоретичні та практичні аспекти економіки, соціології, інформаційних технологій та менеджменту, і безпосередньо пов'язаний з використанням позитивних європейських практик соціального підприємництва в Україні. Викладання модулів курсу забезпечується використанням **інноваційних педагогічних***

технологій та методик: для проведення лекцій: «мозковий штурм», «світове кафе» та «фішбоун», які сприятимуть формуванню навичок командної роботи, критичного мислення, запровадженню професійної дискусії; дискусії-лекції шляхом надання матеріалу представниками різних галузей науки забезпечать міждисциплінарний підхід та підвищать якість набутих знань і компетенцій; візуалізація та сторітелінг допоможуть пояснити причини появи нових креативних ідей та специфіку європейських моделей соціального підприємництва; для семінарських занять: кейс-метод та ситуаційне навчання, що підсилює практичну спрямованість курсу; ділові та рольові ігри, які дозволяють студентам бути активними учасниками процесу прийняття управлінських рішень (роль власника соціального підприємства, перед яким стоїть певне завдання, для вирішення якого потрібний творчий підхід); аналіз мультимедійного контенту брендів та рекламних кампаній європейських соціальних підприємств, що дозволить активізувати використання онлайн-технологій в організації підприємницької діяльності; метод дизайн-мислення та бізнес-моделювання у формуванні бізнес-ідей молоді з використанням моделі CANVAS.

Основні завдання курсу: ознайомити здобувачів із теоретичними та практичними аспектами соціального підприємництва в контексті європейського досвіду; розглянути роль інтелектуального капіталу для забезпечення креативності, інклюзивності та стійкості соціального підприємництва на основі досвіду країн ЄС; сформулювати концептуальні основи європейських бізнес-моделей соціального молодіжного підприємництва; дослідити медіаграмотність для соціального підприємництва; сформулювати практичні уміння та навички щодо безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій

Ключові поняття курсу: «соціальне підприємництво», «молодіжна зайнятість», «інтелектуальний капітал», «моделі соціального підприємництва», «модель CANVA», «інтелектуальний капітал», «медіаграмотність», «європейські практики», «медіатекст», «медіагігієна», «медіабезпека», «маніпуляції», «фактчекінг», «алгоритми протидії маніпуляціям», «мова ворожнечі».

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- аналізувати бізнес-моделі соціального підприємництва в країнах ЄС та оцінювати можливості їх імплементації в національній економіці;
- застосовувати знання на практиці з питань започаткування власної справи на засадах соціального підприємництва;
- використовувати креативні підходи медіаграмотності для соціального підприємництва;
- розробляти моделі соціального підприємництва за принципами ЄС з урахуванням особливостей національного бізнес-середовища;
- застосовувати інноваційні підходи для вирішення соціально-економічних проблем на основі використання досвіду ЄС;
- виокремлювати соціальні цінності майбутнього покоління в ЄС та Україні;
- розробляти бізнес-моделі соціального підприємництва на основі командної роботи та презентувати їх результати за допомогою сучасних засобів інформаційно-комп'ютерних технологій та візуалізації;
- аналізувати власне медіаполе, формувати свідоме медіаспоживання, медіагігієну та медіабезпеку;
- досліджувати експертність авторів та джерел інформації;
- аналізувати медійні матеріали на предмет їх правдивості та об'єктивності;
- здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації;

- розшифровувати та використовувати закодовану в медіа інформацію;
- розпізнавати маніпуляції, фейки, пропаганду, дезінформацію, приховану рекламу, мову ворожнечі в медіа, застосовувати технології, стратегії та алгоритми самозахисту й протидії маніпуляціям;
- застосовувати стратегії та інструменти для перевірки медіа-повідомлень та якості контенту українських та закордонних медіа (фактчекінг);
- створювати самостійно якісні медіапроекти та медіапродукти в галузі соціального підприємництва;
- використовувати правила безпечного спілкування в інформаційному суспільстві та методи захисту від можливих негативних впливів у процесі комунікації.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Сторінка курсу в системі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15067>.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

Обов'язкові види роботи: усне опитування під час кожного семінарського заняття
Оцінюється участь у дискусії, загальна ерудиція, використання матеріалів попередніх занять, застосування отриманих знань для переосмислення власного досвіду тощо.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Захист колективного дослідницько-творчого проєкту

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Вид теоретичного завдання	тиждень 1-2	3%
	Вид практичного завдання	тиждень 1-4	12%
Змістовий модуль 2	Вид теоретичного завдання	тиждень 4-5	3%
	Вид практичного завдання	тиждень 4-7	12%
Змістовий модуль 3	Вид теоретичного завдання	тиждень 8-9	3%
	Вид практичного завдання	тиждень 8-11	12%
Змістовий модуль 4	Вид теоретичного завдання	тиждень 11-12	3%
	Вид практичного завдання	тиждень 11-14	12%
Підсумковий контроль (max 40%)			
Залік: Груповий проєкт та його публічна презентація			
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	

E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Сучасний стан соціального підприємництва в ЄС			
Тиждень 1 Лекція 1	Соціальні підприємства як динамічний елемент європейської економічної системи.		1
Тиждень 1 Практичне заняття 1	Соціальні підприємства – креативні рішення невирішених соціально-економічних та екологічних проблем.	Усне опитування. Робота в групах.	3
Тиждень 2 Лекція 2	Характеристика соціальних підприємств у країнах ЄС: спільні риси та відмінності		1
Тиждень 2 Практичне заняття 2	Розкриття потенціалу соціальних підприємств у Хорватії, Чехії, Естонії, Нідерландах	Рольова гра «Уяви себе соціальним підприємцем однієї з країн ЄС».	3
Тиждень 3 Лекція 3	Застосування досвіду ЄС щодо державної підтримки розвитку соціальних цінностей.		1
Тиждень 3 Практичне заняття 3	Регіональні стратегії соціальної економіки: Австрія та Сербія. Підтримка розвитку соціального підприємництва в Литві.	Графоаналітична робота «SWOT аналіз розвитку соціального підприємства (на прикладі країн ЄС)»	3
Тиждень 4 Практичне заняття 4	Роль соціальних підприємців нового покоління в ЄС.	Кейс «Соціальні підприємці нового покоління та соціальні цінності майбутнього».	3
Змістовий модуль 2. Роль інтелектуального капіталу для забезпечення креативності, інклюзивності та стійкості соціального підприємництва: досвід країн ЄС.			
Тиждень 5 Лекція 4	Інтелект, емоційна креативність та емоційний інтелект: взаємодоповнюваність та взаємозв'язок.		1

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Тиждень 5 Практичне заняття 5	Інтелектуальна та емоційна складова соціального підприємництва	Дискусія «Домінування інтелектуального та емоційного капіталу в тардиційних та соціальних підприємствах»	3
Тиждень 6 Лекція 5	Європейський досвід підтримки інтелектуального капіталу та ефективні механізми його використання.		
Тиждень 6 Практичне заняття 6	Інвестиції інтелектуального капіталу та інновації – інвестування в майбутнє Європи	Аналітичне завдання «Оцінка рівня інтелектуального капіталу компанії»	3
Тиждень 7 Практичне заняття 7	Роль соціальних підприємців нового покоління в Європі	Робота в групах «Європа як центр соціальних інновацій»	3
Тиждень 7 Практичне заняття 8	Формування «портрету» соціального підприємця	Дискусія «Соціальні підприємці - агенти змін у соціальному секторі»	3
Змістовий модуль 3 Європейський бізнес-моделі соціального молодіжного підприємництва			
Тиждень 8 Лекція 6	Європейське підприємництво в контексті синергії сталого бізнесу, циркулярної та соціальної економіки.		3
Тиждень 8 Практичне заняття 9	Соціальне підприємництво як сфера реалізації бізнес-ідей молоді в ЄС.	Дискусія “Чи є співпраця між соціальним бізнесом та традиційними підприємствами? Аналітичне завдання: міжкраїновий аналіз соціального підприємництва в ЄС Огляд інтернет-ресурсів на тему “Молодіжне соціальне підприємництво в Європі: шеринг та цифрові технології”	
Тиждень 9 Лекція 7	Бізнес-модель CANVAS як інструмент проектування ініціатив соціального	Групова робота “Модельне полотно соціального підприємства/Social Enterprise	3

	підприємництва	Model Canvas (SEMC) ⁷	
		Рольова гра “Пітч про соціальне підприємництво”	
Тиждень 9 Практичне заняття 10	Інтернет-платформи для дизайну бізнес-моделей CANVAS для соціального підприємництва	Групова робота з інтернет-платформами для проектування моделі CANVAS	3
Тиждень 10 Практичне заняття 11	Європейські та українські практики ведення соціального бізнесу	Ділова гра “Соціальний бізнес: в ЄС та Україні” Есе “Цінності української молоді та інтерес до соціального підприємництва”	3
Тиждень 11 Практичне заняття 11	Розробка власної бізнес-моделі соціального підприємництва на основі найкращих практик ЄС з використанням моделі CANVAS.	Групова робота “Розробка власної бізнес-моделі соціального підприємництва”	3
Змістовий модуль 4 Медіаграмотність для соціального підприємництва			
Тиждень 11 Лекція 8	Актуальність медіаосвіти для соціального підприємництва та її сутність Інфомедійна грамотність: сучасний тренд чи вимога часу?	Командна робота ("мозковий штурм") "Що робить людину медіаграмотною?" Есе “Медіаграмотність для соціального підприємництва: тренд чи вимога часу”	2
Тиждень 12 Практичне заняття 12	Медіапростір. Моє медіаполе. Медіаспоживання та важливість медіагієни.	Практичне завдання: проаналізувати, скільки часу ви проводите в різних медіа. (вказати на інфографіці "Мій медіапростір"); дати розгорнуту відповідь, яким медіа та чому ви надаєте перевагу та уникаєте інших, обґрунтуйте вашу відповідь	2
Тиждень 12 Лекція 9	Традиційні медіа в Європі та Україні: специфіка функціонування.	Аналітичне завдання: порівняльний аналіз функціонування медіа в Європі та Україні Рольова гра: “Ви власник медіахолдингу”	2
Тиждень 13 Практичне заняття 13	Соціальні медіа та мій цифровий слід. Цифрова ідентичність. Інформаційні бульбашки. Алгоритм «безпечних» дій у соціальних мережах.	Пройти тестування "Квіз: алгоритми в соціальних мережах. Чи залежиш ти від алгоритмів?"	3

		<p>Практичне завдання (робота в групах): "Аналіз персональних профілів" у соціальних мережах</p> <p>Створити інтерактивний плакат "Правила безпечної поведінки у соціальних мережах/інтернет: поради колегам" (за допомогою будь-якого онлайн-сервісу, наприклад, за допомогою шаблонів https://www.canva.com/ або https://www.thinglink.com/).</p>	
Тиждень 13 Практичне заняття 14	Маніпуляції - як не потрапляти та не продукувати? Маніпуляційні технології. Стереотипи. Мова ворожнечі.	<p>Робота в командах (технологія "світове кафе"): проблемне питання для обговорення "Маніпуляційні технології"</p> <p>Практичний кейс: аналіз медіаповідомлень (розпізнавання маніпуляцій).</p>	3
Тиждень 14 Практичне заняття 15	Фейки як негативне явище у світовому медіаполі. Психологічні причини довіри людей до фейків. Типові шахрайства. Як не стати ошуканим в Інтернеті.	<p>Практичний кейс: аналіз медіаповідомлень (виокремлення фейкової інформації)</p> <p>Гра "Викривачі фейків"</p>	3

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

До модулю 1

1. Шаповалова Т. В. Соціальне підприємництво – шлях до створення інноваційного бізнесу. Київ : Друкарський двір Олега Федорова, 2018. 272 с.
2. Social economy and inclusive entrepreneurship - Social entrepreneurship. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=952&intPageId=2914&langId=en>.
3. Mair J., Robinson J., Hockerts K. Social Entrepreneurship. London: Palgrave Macmillan, 2017. 297 p.
4. Social Entrepreneurship and Social Business. URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-8349-7093-0>.
5. Social Entrepreneurship – A Practice-Based Approach to Social Innovation. URL: <https://www.socialenterprisebsr.net/2022/01/social-entrepreneurship-new-book-on-social-entrepreneurship/>.
6. Смаль В., Кокоть В. Що слід знати про соціальне підприємництво. URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Social_Entrepreneurship_Guide-WEB-1.pdf.

7. Соціальне підприємництво в Україні. Зелена книга. Під загальною редакцією Валерія Кокотя. Київ: Social business in EU, 2020. 89 с.
8. Pereverzieva A., Volkov V. Assessment and forecasting of favourable conditions for entrepreneurship development. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. Vol. 6, No.3, P. 59-66. URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2020-6-3-59-66>.
9. Pereverzieva A., Volkov V. Assessment method of social enterpreneurships nature and its development. *Management and entrepreneurship: trends of development*. 2020. № 1 (11). P. 113-131. URL: <https://management-journal.org.ua/index.php/journal/issue/view/12>.
10. Pereverzieva A.V., Osaul A.O., Havrylova K.O. Social entrepreneurship and classical enterprise with social responsibility analysis: advantages and disadvantages. *Bulletin of Zaporizhzhia National University. Economic Sciences*. 2020. № 3 (47). P. 46-50. URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/economics/article/view/1407>.
11. Pereverzieva A.V., Volkov V.P. Social entrepreneurship as seen by the future managers. *International Journal of Scientific Research and Management*. 2020. Volume 8. issue 11 P. 477-490. URL: <https://www.ijstrm.in/index.php/ijstrm/article/view/2910/2202>. DOI: 10.18535/ijstrm/v8i11.sh01.

До модулю 2

1. Dachs, B. (2018). The impact of new technologies on the labour market and the social economy. EPRS. Brussels. URL : [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/614539/EPRS_SU\(2018\)614539_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/614539/EPRS_SU(2018)614539_EN.pdf)
2. Employment and entrepreneurship. URL : https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy/employment-entrepreneurship_en.
3. Employment, Social Affairs & Inclusion. URL : <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1045&langId=en>
4. Eurofound. 2016. Exploring the Diversity of NEETs. Luxembourg: Publications Office of the European Union. URL : www.eurofound.europa.eu/pl/publications/report/2016/labour-market-social-policies/exploring-the-diversity-of-neets.
5. Eurofound. NEETs. URL : <https://www.eurofound.europa.eu/topic/neets>.
6. Eurofound. NEETs–Young People Not in Employment, Education or Training: Characteristics, Costs and Policy Responses in Europe. 2012. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
7. Eurofound. Youth entrepreneurship in Europe: Values, attitudes, policies. 2015. Publications Office of the European Union, Luxembourg.
8. European Commission, Towards a circular economy: A zero waste programme for Europe. 2014. URL: http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm.
9. Social Business Initiative (SBI) follow up: Co-operation between social economy enterprises and traditional enterprises. Final Report. October 2018. URL: https://ec.europa.eu/growth/publications/social-business-initiative-sbi-follow-cooperation-between-social-economy-enterprises_en.
10. Young people not in employment, education or training. Technical brief. 2019. № 3. URL : https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/26634NEET_Sida_brief.pdf .
11. Лазнева І.О., Венгерська Н.С., Савенко О.О. Особливості оподаткування молодіжних стартапів: європейський та національний досвід. *Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку*: збірник Матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 10 грудня 2020 року). Київ : КНЕУ. 2020. С. 486-489.
12. Молодь України – 2021. Результати соціологічного дослідження. URL : <https://pon.org.ua/novyny/9234-standovnyshche-molodi-v-ukraini-2021-nove-sociologichne-doslidzhennia.html>.
13. Прушківська Е.В., Венгерська Н.С., Земляной А.О. Молодіжне соціальне підприємництво як інструмент підвищення зайнятості NEET-молоді в Європейському Союзі. *Інноваційний розвиток інформаційного суспільства: економіко-управлінські, правові та соціокультурні аспекти*: збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної конференції студентів,

- аспірантів і молодих учених (м. Чернігів, 22 грудня 2020 р.) Чернігів 2020. С. 14-16. URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/iris20-t2.pdf>.
14. Прушківська Е.В., Венгерська Н.С., Земляной А.О. Проблема NEET-молоді в країнах Європейського Союзу. *Економіка, облік, фінанси, менеджмент і право в Україні та світі*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 4 грудня 2020 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2020. С. 21-23.
15. Прушківська Е.В., Венгерська Н.С., Савенко О.О. Інноваційні форми молодіжного підприємництва: європейський та український досвід. *Глобалізація напрямів формування промислового потенціалу в умовах постіндустріальних трансформацій*: збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Київ, 16 грудня 2020 року). Київ : КПІ. 2020. С. 186-189. URL: http://ktpc.kpi.ua/files/conferences/ZBIRNIK%20_DTAЕ%202020.pdf.
16. Результати загальнонаціонального опитування. Українське покоління Z: цінності та орієнтири. Київ. 2017. URL : http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Ukr_Generation_ukr_inet-2.pdf.
17. Становище молоді в Україні. Аналітичний звіт, складений Робочою групою ООН у справах молоді. Київ. 2019. URL : <http://www.un.org.ua/images/documents/4790/THE%20STATE%20OF%20YOUTH%20IN%20UKRAINE%202019%20%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf>.
18. Яценко Л.Д. Проблеми молодіжної зайнятості в Україні та шляхи їх подолання. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-07>.
19. The Business Model Canvas Instruction Manual. URL: <https://www.lancaster.ac.uk/enterprise/centre/wp-content/uploads/2016/11/A-handbook-on-how-to-do-the-Business-Model-Canvas.pdf>
20. THE 20 MINUTE BUSINESS PLAN: BUSINESS MODEL CANVAS MADE EASY. URL: <https://www.alexandercowan.com/business-model-canvas-templates/>.

До модулю 3

1. Encourage corporate measuring and reporting on research and other forms of intellectual capital. URL: https://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/2006-2977_web1.pdf.
2. Developing a model for managing intellectual capital. *European Management Journal*. Volume 14, Issue 4, August 1996, Pages 356-364.
3. Martins M. M., Lopes I. T. Intellectual capital and profitability: a firm value approach in the European companies. *Business: Theory and Practice*. 2016. 17(3). P. 234-242.
4. Agoston S.I. Intellectual capital in social enterprises. *Management & Marketing. Challenges for the Knowledge Society*. Vol. 9. № 4. P. 423-438.
5. Kateryna A. Alekseieva, Liuba Y. Turchyn, Olha M. Sobko, Iryna M. Boichyk, Svitlana V. Stakhurska. Intellectual Capital Of Entrepreneurship: InterConnections And Ways Of Stimulating The Development. URL: <http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42751/1/Intellectual-Capital-.pdf>.
6. The Role of Intellectual Capital and Entrepreneurial Characteristics as Innovation Drivers. URL: <https://www.redalyc.org/pdf/818/81831420004.pdf>.
7. Can Elements of Intellectual Capital Improve Business Sustainability? - The Perspective of Managers of SMEs in Poland. *Sustainability*. 2020. 12(4). P. 15-45.
8. Sahasranamam Sreevas, Nandakumar M.K., Pereira Vijay, Temouri Y. Knowledge capital in social and commercial entrepreneurship: Investigating the role of informal institutions. *Journal of International Management, Elsevier*. 2021. vol. 27(1). URL: <https://ideas.repec.org/a/eee/intman/v27y2021i1s1075425321000132.html>.

9. Pereverzieva A., Volkov V. Project-time resource distribution of socio-economic systems. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*. 2021. Vol.12. №6. P. 4321-4330. URL: <https://turcomat.org/index.php/turkbilmac/article/view/8417>.
10. Pereverzieva A., Volkov V. Assessment and forecasting of favourable conditions for entrepreneurship development. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. Vol. 6. № 3. P. 59-66.
11. A methodical approach to the assessment of human resources` interactions. *Journal of Entrepreneurship, Management and Innovation (JEMI)*. 2019. Volume 15. Issue 1. P. 171-204.
11. Pereverzieva A. V., Osaul A. O. European experience of supporting youth business initiatives in social economy. *Bulletin of Zaporizhzhia National University. Economic Sciences*. 2021. Т. 1, №47. С. 46-50.
12. Переверзева А. В. Сучасні методи управління інтелектуальними і матеріальними ресурсами. Особливості управління трудовими ресурсами об'єднаних територіальних громад: колективна монографія / За заг. ред. д.т.н., проф. В.П. Волкова, д.е.н., проф. Л.А. Горошкової. Запоріжжя: ЗНУ, 2018. 138 с. С. 8–50.

До модулю 4

1. Абетка візуальної грамотності / Баликін І., Волошенюк О., Чорний О., Федченко О. / За редакцією Волошенюк О., Іванова В., Євтушенко Р. Київ : АУП, ЦВП, 2019. 80 с.
2. Алан Кроуфорд, Е. Венди Саул, Самуел Метьюз, Джеймс Макінстер. Технології розвитку критичного мислення учнів. URL : <https://www.criticalthinking.expert/shop/tehnologiyi-rozvytku-krytychnogo-myslennya-uchniv/>
3. Війни інформаційної епохи: міждисциплінарний дискурс: монографія / за ред. В. А. Кротюка. Харків: ФОП Федорко М. Ю., 2021. 558 с.
4. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька ; ред.-упор. : О. І. Харитоненко, Ю. С. Полтавець. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с.
5. Костирко Т. М., Корольова Т. Д., Жигалкіна М. С. Основи медіаграмотності : навчальний посібник. Миколаїв : НУК, 2019. 80 с.
6. Посібник з верифікації. URL: https://verificationhandbook.com/book_ua/
7. Посібник із медіаграмотності. URL: <https://internews.ua/opportunity/medialiteracy-manual>
8. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / За загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 100 с.
9. Як можна протидіяти «фейковим новинам»? : Аналіз. Київ: Фонд Фрідріха Науманна за Свободу, Академія української преси, 2019. URL: https://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2019/11/YAK_prottydiaty_fake_news_2019.pdf
10. Библиотека ОО «Детектор медиа» (Дез)информация / Г. Почепцов. / Под общей редакцией Н. Лигачевой и Г. Петренко / Редакцией М. Олейник. Київ: ПАЛІВОДА А. В., 2019. 248 с.
11. Гороховський, О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи : практич. посіб. / О. М. Гороховський. Дніпро : Ліра, 2017. 133 с.
12. Діпфейк та дезінформація : практич. посіб. / Агнешка М. Вальорска ; пер. з нім. В. Олійника. Київ: Академія української преси; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
13. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі. Київ: АУП: Центр Вільної Преси, 2017. 319 с.
14. Наумук І.М., Коноваленко Т.В., Акулова Н.Ю. Екологія інфомедійного простору : навчально-методичний посібник. Мелітополь : ММД, 2021. 84 с. URL: <https://filter.mkp.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/posibnyk.pdf>.
15. Посібник з медіаграмотності: 10 порад для захисту від інформаційних маніпуляцій. URL: https://drive.google.com/file/d/11obX2s3Jg31k0f_s6O0UKUeo5psw8Hx5/view

16. Digital Scribing: What Is It? How Does It Work? What Are The Benefits? URL: <https://www.wearecognitive.com/blog/digital-scribing-what-is-it-how-does-it-workbenefits>
17. Fitzpatrick N. Media Manipulation 2.0: The Impact of Social Media on News, Competition, and Accuracy. Athens Journal of Mass Media and Communications. 2018. Vol. 4. No. 1, P. 45-62. URL: <https://doi.org/10.30958/ajmmc.4.1.3>.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим, оскільки на кожному занятті проводиться опитування за теоретичними питаннями, перевірка виконання домашнього практичного завдання. Студенти, які з поважних причин не змогли відвідати практичні заняття, повинні впродовж наступного тижня після виходу на заняття узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання занять здійснюється в усній формі: змістовна відповідь на окремі теоретичні питання за темою. Пропуск без поважної причини не відпрацьовується!

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються, а застосовується процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо) (за погодженням з викладачем). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (контрольних та самостійних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру (оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін.) регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу або можуть надсилатися через старосту. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни**

Якщо з технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на електронну адресу викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

Електронна пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ _____

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методичку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9yfw9y>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
 - для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович
- У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни**

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>